

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1207/2020
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Радмиле Драгичевић Дичић, председника већа, Радослава Петровића, Биљане Синановић, Дубравке Дамјановић и Драгомира Милојевића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Стефановића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 226/20 од 13.04.2020. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 200/20 од 06.08.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.03.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Стефановића, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку и **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Лесковцу К 226/20 од 13.04.2020. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 200/20 од 06.08.2020. године, тако што Врховни касациони суд окривљеног АА, са личним подацима као у списима предмета, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку, у вези са чланом 248. Кривичног законика.

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

„Што дана 25.03.2020. године око 15,00 сати и дана 26.03.2020. године око 14,30 сати у ..., за време епидемије какве опасне заразне болести, није поступио по прописима и одлукама којима се одређују мере за њено сузбијање и спречавање, при чему је могао да схвати значај свог дела и могао да управља својим поступцима, на тај начин што је, противно Одлуци Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23 од 10.03.2020. године), Одлукама о изменама Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 24 од 11.03.2020. године, број 27 од 13.03.2020. године, број 28 од 14.03.2020. године и број 30 од 15.03.2020. године) и решењу Министарства здравља Републике Србије, Сектор за инспекцијске послове, Одељење граничне санитарне инспекције, Одсек – група за санитарни надзор за гранично подручје, којима му је као лицу које је домаћи држављанин који је дана 15.03.2020. године из државе Босне и Херцеговине ушао у Републику Србију на прелазу Бадовинци, одређена мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано вирусом Корона у трајању од 14

дана и мера ограничавања кретања, односно мера кућне изолације, окривљени дана 25.03.2020. године око 15,00 сати изашао из породичне куће у ... и отишао на бензинску пумпу „...“ у ..., где му је радник на пумпи ББ рекао да се врати кући, а затим поново дана 26.03.2020. године око 14,30 сати изашао из куће и отишао до пекаре „...“ у ... како би купио хлеб када је уочен од ВВ из ..., при чему је окривљени био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено“.

- чиме би извршио кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика.

На основу члана 265. став 1. Законика о кривичном поступку, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу К 226/20 од 13.04.2020. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, па је осуђен на казну затвора у трајању од 1 године, коју ће издржати по правноснажности пресуде, у коју му се има урачунати време проведено у притвору од 26.03.2020. године до 13.04.2020. године.

Истом пресудом, обавезан је окривљени да плати суду на име трошкова кривичног поступка износ од 8.250,00 динара, а на име паушала износ од 5.000,00 динара, све року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Кж1 200/20 од 06.08.2020. године, делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, преиначена је првостепена пресуда само у делу одлуке о казни па је окривљени због кривичног дела за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осуђен на новчану казну у одређеном износу од 200.000,00 динара, у коју казну се окривљеном урачунава време проведено у притвору од 26.03.2020. године до 13.04.2020. године, тако што се један дан притвора изједначава са 1.000,00 динара новчане казне, коју казну је окривљени дужан да плати у року од 30 дана од дана пријема пресуде, а у случају неплаћања, новчана казна се има заменити казном затвора, рачунајући сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне за један дан затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од 6 месеци, док је у осталом делу жалба браниоца окривљеног одбијена као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Горан Стефановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреда закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) и 441. став 1. и 4. ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд утврди да је поднети захтев основан и да је повређен закон на штету окривљеног АА, те да преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе због предметног кривичног дела и истог ослободи обавезе плаћања трошкова кривичног поступка, као и да окривљеном досуди трошкове кривичног поступка и трошкове поступка по ванредном правном леку, у складу са АТ и трошковником. Такође је предложио да се извршење правноснажне пресуде одложи односно прекине.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Републичном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и у седници већа, коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са одлукама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се поднетим захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног суштински указује да је побијаним правноснажним пресудама повређен закон на штету окривљеног АА, с обзиром на то да дело за које је кривично гоњен и правноснажно оглашен кривим није кривично дело из члана 248. Кривичног законика, уз истицање да окривљени није прекршио ни један од прописа, нити се може ценити да је поступио противно решењу, наведеном у изреци пресуде.

По оцени Врховног касационог суда, на описани начин учињена је повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на коју се основано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Наиме, кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика чини: „Ко за време епидемије какве опасне заразне болести не поступа по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање.“

Цитираном одредбом, инкриминисано је непоступање по прописима, одлукама и наредбама које се односе на сузбијање или спречавање епидемије. Ради се о кривичном делу бланкетне природе - дакле, други релевантни прописи, чија садржина мора бити одређена с обзиром на одговарајуће здравствене прописе, наредбе коју је издао државни орган или друге одлуке надлежног органа, а не само Кривични законик, одређују за које понашање ће појединци бити санкционисани.

Изреком првостепене пресуде окривљени АА оглашен је кривим што: „дана 25.03.2020. године.... у ..., за време епидемије какве опасне заразне болести, није поступио по прописима и одлукама којима се одређују мере за њено сузбијање и спречавање.....на тај начин што је, противно Одлуци Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23 од 10.03.2020. године), Одлукама о изменама Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 24 од 11.03.2020. године, број 27 од 13.03.2020. године, број 28 од 14.03.2020. године и број 30 од 15.03.2020. године) и решењу Министарства здравља Републике Србије, Сектор за инспекцијске послове, Одељење граничне санитарне инспекције, Одсек – група за санитарни надзор за гранично подручје, којима му је као лицу које је домаћи држављанин који је дана 15.03.2020. године из државе Босне и Херцеговине ушао у Републику Србију на прелазу Бадовинци, одређена мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано вирусом Корона у трајању од 14 дана и мера ограничавања кретања, односно мера кућне изолације....дана 25.03.2020. године....изашао из породичне куће и отишао на

бензинску пумпу.....а затим поново дана 26.03.2020. године изашао из куће и отишао до пекаре.....“.

Из списка предмета произлази да је окривљени АА са територије државе Босне и Херцеговине, ушао на територију Републике Србије на граничном прелазу Бадовинци дана 15.03.2020. године у 02:18:38 часова, те да му од стране представника државних органа Републике Србије није издата никаква наредба, нити уручена одлука о мерама за сузбијање или спречавање болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

Одлуком Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23 од 10.03.2020. године), која је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ 10.03.2020. године, између осталог, тачком 4. је прописано да ће: „Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, лицима која долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жаришта епидемије, и то: Републике Италије, Народне Републике Кине, Републике Јужне Кореје, Швајцарске Конфедерације и Исламске Републике Иран, надлежни органи привремено забранити, односно ограничити улазак и кретање.“

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ 24 од 11.03.2020. године), тачка 4. мења се и гласи: „Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жаришта епидемије, и то из: Провинције Хубеј (Hubei) у Народној Републици Кини, града Дегу (Daegu) и Провинције Северни Гјонгсанг (North Gyeongsang) у Републици Кореји, кантона Тићино (Ticino) у Швајцарској Конфедерацији, Републике Италије и Исламске Републике Иран, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање.“, а одлука је ступила на снагу даном објављивања у Службеном гласнику Републике Србије 11.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 27 од 13.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20 и 24/20), тачка 4. мења и гласи: Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жаришта епидемије и то из: Провинције Хубеј (Hubei) у Народној Републици Кини, града Дегу (Daegu) и Провинције Северни Гјонгсанг (North Gyeongsang) у Републици Кореји, Кантона Тићино (Ticino) у Швајцарској Конфедерацији, Републике Италије, Исламске Републике Иран и Румуније, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање, а исте се примењују на лица која су добила сагласност за улазак у Републику Србију од Министарства здравља“, а одлука је ступила на снагу даном објављивања у Службеном гласнику Републике Србије, односно 13.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“

број 28 од 14.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20, 24/20 и 27/20) тачка 4. мења и гласи: Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жаришта епидемије, и то из провинције Хубеј (Хубеи) у Народној Републици Кини, града Дегу (Даегу) и провинција Северни Гјонгсанг (Нортх Гвеонгсанг) у Републици Кореји, Швајцарске Конфедерације, Републике Италије, Исламске Републике Иран, Румуније, Краљевине Шпаније, Савезне Републике Немачке, Француске Републике, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Грчке, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање, а после тачке 4. додата је нова тачка 4а која гласи: „Држављанима Републике Србије који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жаришта епидемије утврђених у тачки 4. став 1. Одлуке, одређује се обавезна мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (Sars KoV-2) у трајању од 14 дана (изолација у кућним условима)“, а Одлука је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 14.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о изменама Одлуке о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 30 од 15.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести Kovid-19 изазване вирусом Sars KoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20, 24/20 и 27/20) тачка 4а мења и, поред осталог, гласи да се: „Држављани Републике Србије и лица из тачке 4. став 2. подтачка 8) Одлуке, који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести Kovid-19, односно жаришта епидемије и то из Швајцарске Конфедерације, Републике Италије, Исламске Републике Иран, Румуније, Краљевине Шпаније, Савезне Републике Немачке, Француске Републике, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Грчке, упућују у изолацију у трајању од 28 дана, а домаћим држављанима и лицима из тачке 4. став 2. подтачка 7) Одлуке који долазе из других држава одређује се мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (Sars KoV-2) у трајању од 14 дана (изолација у кућним условима)“, а Одлука је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 15.03.2020. године“.

Чланом 29а став 3. Закона о заштити становништва од заразних болести прописано је да меру кућне изолације налаже доктор медицине специјалиста за инфективне болести или други доктор медицине у складу са наредбом министра, о чему обавештава епидемиолога територијално надлежног института односно завода за јавно здравље или друге надлежне здравствене установе.

Чланом 30. став 2. Закона о заштити становништва од заразних болести прописано је, поред осталог, да Завод по потреби доставља информацију о земљама у којима постоји епидемија и ризик од обољевања од заразних болести које се могу унети у земљу и о томе обавештава Министарство, ради предузимања мера здравственог надзора на граничним прелазима, док је у ставу б. истог члана прописано да лицу које се у складу са овим законом ставља под здравствени надзор на граничном прелазу, односно на месту уласка у земљу, санитарни инспектор у складу са информацијом из става 2. овог члана, доноси решење о стављању под здравствени надзор.

У списима предмета налази се одштампани извод ЈИС, МУП РС апликације „преласци граница“, који је достављен као прилог уз кривичну пријаву и није снабдевен печатом надлежног органа нити потписом овлашћеног службеног лица, а који извод је изведен као доказ на главном претресу, у коме је регистрован прелазак границе Републике Србије лица АА и констатовано да је наведено лице ушло у Републику Србију на граничном прелазу Бадовинци дана 15.03.2020. године у 02:18:38 часова. Из наведеног извода апликације, поред наведених података, нису видљиви други подаци о лицу, начину преласка границе као ни подаци о томе да ли је том лицу евентуално од стране надлежног органа усмено или у писаној форми одређена мера самоизолације – кућне изолације и забране кретања и у којем трајању.

Извод из апликације ЈИС, МУП РС „преласци границе“ – документ који се налази у списима предмета, не може се сматрати правно релевантним документом у правном саобраћају, те тако ни у предметном кривичном поступку.

У списима предмета се налази решење Министарства здравља, Сектор за инспекције послове, Одељење за санитарну инспекцију, Одсек/група за санитарни надзор за гранично подручје од 26.03.2020. године, без броја решења и означавања граничног санитарног инспектора и без његовог потписа, без печата органа који исто издаје и без података да је наведено решење уручено окривљеном АА и исто је такође као доказ изведено на главном претресу.

Из стања у списима произлази да је окривљени АА са територије државе Босне и Херцеговине на територију Републике Србије ушао 15.03.2020. године, дакле, у време када ни у једној од наведених одлука Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу и њиховим изменама објављеним у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 23/20 од 10.03.2020. године, 24/20 од 11.03.2020. године, број 27/20 од 13.03.2020. године, број 28/20 од 14.03.2020. године и број 30/20 од 15.03.2020. године), држава Босна и Херцеговина није означена као држава, односно подручје са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жариштем епидемије, као и да у односу на окривљеног АА нису донета – нити су му уручена, правно релевантна документа којима му се одређују мере за сузбијање или спречавање епидемије од опасне заразне болести.

Бланко формулар који се налази у списима предмета - решење Министарства здравља, Сектор за инспекције послове, Одељење за санитарну инспекцију, Одсек/група за санитарни надзор за гранично подручје, (који је при томе од 26.03.2020. године односно од дана када је лице приведено од стране службеника ПС Власотинце, а не од дана када је окривљени ушао у Републику Србију из државе Босне и Херцеговине), не може се сматрати правно релевантним документом у правном саобраћају, те тако ни бланкетним преписом или појединачним актом релевантним за предметни кривични поступак.

Врховни касациони суд налази да, како се ради о кривичном делу бланкетног карактера, са прилично екстензивном законском формулацијом, то је за утврђивање постојања елемената кривичног дела из члана 248. Кривичног законика, односно радње извршења, која се састоји у непоступању извршиоца по прописима, пре свега од значаја, постојање правно релевантних прописа и појединачних аката надлежних органа који се уручују или усмено саопштавају лицу коме је таква мера изречена.

Прописи наведени у изреци пресуде у одсуству таквог појединачног акта надлежних органа, у смислу цитираних законских одредби Закона о заштити становништва од заразних болести, којим је регулисано поступање према лицу које се ставља под здравствени надзор на граничном прелазу, у конкретном случају указују да нису испуњени услови за примену бланкетних прописа који налажу одређено поступање окривљеног.

Дакле, по оцени овога суда, бланкетни прописи којима се дефинише радња окривљеног АА, не могу се применити, имајући у виду да из списка предмета проиилази да окривљеном нису саопштена или уручена, правно релевантна документа којима му се одређују мере за сузбијање или спречавање епидемије од опасне заразне болести, те да је за постојање кривице потребно да је учинилац свестан да поступа супротно одређеним мерама за њено сузбијање или спречавање, а да то хоће или да на то пристаје. Ово тим пре, што ни у једној од одлука Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу и њиховим изменама објављеним у „Службеном гласнику Републике Србије“ наведеним у изреци правноснажне пресуде, држава Босна и Херцеговина није означена као држава, односно подручје са интензивном трансмисијом болести Covid-19, односно жариштем епидемије.

С тога, по оцени Врховног касационог суда, навођење у чињеничном опису кривичног дела у изреци пресуде општих елемената законског описа бића предметног кривичног дела, те навођење Одлука Владе Републике Србије о проглашењу болести Covid-19 изазване вирусом Sars CoV-2 заразном болешћу, које у конкретном случају не представљају правно релевантан пропис и појединачни акт надлежних органа у смислу испуњености услова за примену бланкетних прописа који налажу одређено поступање окривљеног, те посебно решења Министарства здравља, Сектор за инспекције послове, Одељење за санитарну инспекцију, Одсек/група за санитарни надзор за гранично подручје од 26.03.2020. године, због напред наведених разлога само по себи не може бити довољно за постојање предметног кривичног дела, због чега у конкретном случају нема ни радње извршења кривичног дела из члана 248. Кривичног законика.

Имајући у виду све наведено, првостепени суд је оглашавајући окривљеног кривим због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП на штету окривљеног, а коју повреду није отклонио другостепени суд доносећи побијану другостепену одлуку у поступку по жалби на првостепену пресуду, иако је на ову повреду кривичног закона у својој жалби указивао бранилац окривљеног.

С обзиром на наведено, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, те отклонио наведену повреду кривичног закона, преиначењем побијаних правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 226/20 од 13.04.2020. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 200/20 од 06.08.2020. године, тако што је окривљеног на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, јер дело за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим по закону није кривично дело.

Сходно донетој одлуци, Врховни касациони суд се није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда на које се у захтеву браниоца указује.

На основу члана 265. став 1. ЗКП Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

Председник већа-судија
Радмила Драгичевић Дичић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић